

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Název školy	Gymnázium, Šternberk, Horní nám. 5
Číslo projektu	CZ.1.07/1.5.00/34.0218
Šablona	III/2 Inovace a zkvalitnění výuky prostřednictvím ICT
Označení materiálu	VY_32_INOVACE_Zim10
Vypracoval(a), Dne	Mgr. Aleš Zima, 10.11.2012
Ověřeno (datum)	30.11.2012
Předmět	Základy společenských věd
Třída	3.B
Téma hodiny	Konkurence
Druh materiálu	PowerPointová prezentace
Anotace	Studenti se seznámí formou prezentace a následně ověří svoji znalosti z prezentace pomocí otázek k textu s konkurenčním bojem a jeho formami na ekonomickém trhu.

KONKURENCE

- **Konkurence je podmínkou správného fungování tržního mechanismu!**
- **Jde o boj subjektů střetávajících se na trzích.**
- **Ekonomickými prostředky bojují o uspokojení svých cílů.**
- **Plnění cíle jednoho subjektu omezuje subjekty jiné, nebo alespoň stěžují plnění jejich cílů.**

Zákon o ochraně hospodářské soutěže zakazuje formy podnikání, které brání konkurenci – např. **monopoly** nebo **kartelové dohody**.

Kartel

- např. **dohoda o spolupráci** mezi dvěma subjekty za účelem **poškození / omezení vlivů dalších subjektů**, které podnikají ve stejné oboru – tyto subjekty se dohodly jako první.
- Kartelem je také **dohoda o cenách** za stejný výrobek mezi samotnými konkurenty – taková cena **přináší** firmám **přiměřený zisk**, firmy vzájemně **nekonkurují**, **poškodí to zákazníka**.

Monopol

- Má výsadní postavení na trhu (např. jako jediný může prodávat určitý výrobek).
- Může mít podobu absolutního monopolu (jako jediný zná recept na výrobu určitého výrobku).
- Výsadní postavení na straně poptávky – **monopsony** – např. u některého strategického zboží (zbraně hromadného ničení).

Oligopol

- Existence dvou nebo pouze několika málo velkých subjektů s dominantní postavením.

Obchodní zákoník také zakazuje určité formy podnikání:

a) **nekalá soutěž**

- neetické chování firmy

b) **klamavou reklamou**

c) **srovnávací reklamou**

d) **klamavé označení zboží**

e) **parazitování na pověsti firmy**

Na správné fungování konkurence a na dodržování výše jmenovaných pravidel dohlíží

Úřad na ochranu hospodářské soutěže (UOHS)

Formy konkurence

a) konkurence na straně nabídky

- nejsilnější forma konkurence
- většina trhů je **přebytkových**, což konkurenci vyostřuje
- snaha každého výrobce o **maximalizaci** svých **zisků** + **vytlačit** konkurenci a **převzít** jeho zákazníky

b) konkurence na straně poptávky

- sílí v době **nedostatku zboží** – **růst cen**
- lidé jsou ochotni za zboží platit více peněz

c) konkurence napříč trhem

- konkurenční boj mezi nabízejícími a prodávajícími
- snaha **nabízejících** prodat za **co nejvyšší cenu** a naopak snaha **poptávajících** koupit za **co nejnižší cenu**

Druhy konkurence

a) dle metody konkurenčního boje:

1) Cenovou

- nástrojem boje je snižování prodejní ceny s cílem získat co největší tržní podíl a převzít zákazníky konkurenci
- po ovládnutí trhu – diktovat podmínky – zvýšit cenu – zisk

2) Necenovou

- používá nástroje zlepšování parametrů a kvality produktu + doprovodné služby a výhody

b) dle podmínek na trhu:

1) Dokonalou

- na trhu je mnoho výrobců, nabízejí stejný výrobek, ale nemají ekonomickou sílu k ovlivnění trhu
- volný vstup a výstup z výrobního odvětví – bez nákladů – rychlá změna firem v oboru – odstranění přebytků, nedostatků zboží bez změny tržní ceny
- výrobci realizují zisk – sníží výrobní náklady
- dokonalá konkurence je nejefektivnější tržní strukturou, avšak jako ideál se trhu pouze přibližuje

2) Nedokonalou

- podle počtu nabízejících se na trhu:

1) Monopolní konkurence

- velká skupina výrobců nabízí rozlišitelný výrobek
- zákazník volí výrobek určitého výrobce
- ceny výrobků se mohou lišit – ne příliš veliké
- zákazník má možnost měnit výrobce kupovaného zboží

2) Oligopol

- malý počet firem v odvětví
- společně brání vstupu dalších firem do odvětví
- uměle udržují nedostatek zboží – prodávají za vyšší ceny než firmy na dokonale konkurenčním trhu

3) Monopol (absolutní monopol)

- jediný výrobce v odvětví
- plně kontroluje ceny
- zde tržní mechanismy selhávají – regulace státem

Praktické ukázky práce Úohsu

Kartel CRT byl v ČR potrestán již před dvěma lety

Evropská komise v tomto týdnu uložila pokutu téměř 1,5 mld. eur za kartel výrobců CRT obrazovek.

Úřad pro ochranu hospodářské soutěže by v této souvislosti chtěl upozornit na skutečnost, že stejný kartel byl za své účinky na trh České republiky v době před vstupem do Evropské unie potrestán již v roce 2010.

- ÚOHS uložil společnostem Chunghwa Picture Tubes, Ltd., Koninklijke Philips Electronics N.V., Technicolor S.A., Panasonic Corporation, MT Picture Display Co., Ltd., Toshiba Corporation za porušení soutěžního práva v listopadu 2010 pokuty v celkové výši 51,787 milionů Kč.
- Rozhodnutí ÚOHS již potvrdil i Krajský soud v Brně, který zamítl žalobu členů kartelu, pouze u jednoho z účastníků mírně snížil pokutu. Uložené sankce byly vybrány a staly se příjmem státního rozpočtu.

Severočeská vodárenská společnost závažně porušila zákon o veřejných zakázkách

- Úřad pro ochranu hospodářské soutěže uložil Severočeské vodárenské společnosti a.s. za porušení zákona o veřejných zakázkách v prvostupňovém řízení pokutu ve výši 5 000 000 Kč. Zadavatel chyboval v zakázce „Intenzifikace úpravny vody v Meziboří“. Rozhodnutí není dosud pravomocné a může být proti němu podán rozklad.

Kontrolní otázky

- a) Co si představujete pod pojmem konkurence?
- b) Jaké znáte druhy konkurence?
- c) Co je to dokonalá konkurence?
- d) Co je to monopol?
- e) Vyjmenujte formy nedokonalé konkurence?
- f) Najdete pomocí médií firmy z forem nedokonalé konkurence?
- g) Proč je důležitá konkurence na trhu z pohledu zákazníka?

Zdroje a literatura

- BARTONÍČKOVÁ , K.; BUČEK, L.; MICHALČÁKOVÁ, G.; MOCHŤÁK, J.; PANOVSKÁ, K.; RABINSKÁ, I.; SVOBODA, J.; ZAPLETAL, L.; WAWROSZ, P. *Občanský a společenskovědní základ - přehled středoškolského učiva*. Vyd. 1. Brno: Computer Press, 2011, 272 s. ISBN 978-80-251-2631-8
- DVOŘÁK, J.; EMMERT, F.; KATRŇÁK, T.; KRAUSOVÁ, M.; MUŽÍKOVÁ, O.; SOJKA, M.; ŠVELA, M.; ŠÍMOVÁ, B.; ŠVANDOVÁ, B.; TARÁBKOVÁ, M.; VALACH, M.; VOŇKOVÁ, E. *Odmaturuj ze společenských věd*. Vyd. 1. Brno: Didaktis, 2008, 256 s. ISBN 978-80-7358-122-0
- ŠVARCOVÁ, J. a kol. *Ekonomie – stručný přehled*. Zlín: CEED, 2006, 295 s. ISBN 80-903433-3-3
- <http://www.uohs.cz/cs/hospodarska-soutez/aktuality-z-hospodarske-souteze/1557-kartel-crt-byl-v-cr-potrestan-jiz-pred-dvema-lety.html>
- <http://www.uohs.cz/cs/verejne-zakazky/aktuality-z-verejnych-zakazek/1556-severoceska-vodarenska-spolecnost-zavazne-porusila-zakon-o-verej.html>